

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE

**Vnútorný systém hodnotenia kvality
vzdelávania na Prešovskej univerzite
v Prešove**

2013

Vnútorňý systém hodnotenia kvality vzdelávania na Prešovskej univerzite v Prešove

Preambula

V zmysle zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) úlohou vysokých škôl je poskytovať vysokoškolské vzdelávanie. Trvalým a prioritným záujmom vysokej školy je organizovať, riadiť, realizovať a kontrolovať vzdelávanie tak, aby pri jeho hodnotení bolo možné konštatovať, že ide o vzdelávanie kvalitné. Vysoká škola preto musí mať vypracovaný, zavedený a uplatňovaný vnútorný systém kvality, ktorý je podrobnejšie upravený na podmienky jednotlivých súčastí vysokej školy vo vnútorných systémoch kvality týchto súčastí v súlade - § 87a ods.2 zákona. Vnútorňý systém kvality, ktorý je upravený vnútorným predpisom vysokej školy, zahŕňa politiku vysokej školy v oblasti zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania a postupy vysokej školy v oblasti zabezpečovania kvality v súlade so zákonom.

Zabezpečenie trvalej kvality vysokoškolského vzdelávania, a teda uznávaná pozícia vysokej školy je predpokladom pozitívneho posudku Akreditačnej komisie v SR, ktorá podľa § 82, ods. 1 zákona sleduje, posudzuje a nezávisle hodnotí kvalitu vzdelávacej činnosti vysokých škôl a napomáha jej zvyšovaniu (komplexná akreditácia). Kvalita vzdelávania je predpokladom a zárukou kvalitných absolventov, a teda uplatnenia sa na trhu práce.

Uvedené skutočnosti vyžadujú vytvorenie vnútorného systému hodnotenia kvality vzdelávania a v ich rámci zásad posudzovania a hodnotenia kvality vzdelávania ako integrálnej súčasti vysokoškolského manažmentu na Prešovskej univerzite v Prešove (ďalej „univerzita“). Na základe uvedeného rektor Prešovskej univerzity v Prešove vydáva podľa § 87a zákona tento vnútorný predpis, ktorý upravuje hodnotenie kvality vzdelávania na univerzite.

Čl. 1

Zásady posudzovania a hodnotenia kvality vzdelávania

1. Základné zásady:

- a. univerzita spoločne s fakultami má inštitucionálnu zodpovednosť za ponuku a poskytovanie kvalitného vzdelávania,
- b. posudzovanie kvality vzdelávania má byť realizované zapojením zamestnancov univerzity a študentov univerzity na všetkých úrovniach riadenia a pôsobenia,
- c. posudzovanie kvality vzdelávania musí byť vykonávané aj externými hodnotiteľmi,
- d. posudzovanie kvality vzdelávania má vytvárať priestor na uplatňovanie špecifik jednotlivých fakúlt a študijných programov (nepredpisovať detailne realizáciu hodnotiacich procesov),
- e. súčasťou posudzovania kvality vzdelávania má byť úspešnosť a uplatnenie absolventov univerzity v praxi, na trhu práce,
- f. posudzovanie kvality vzdelávania má smerovať k trvalému zlepšovaniu vzdelávacieho prostredia a procesu na základe faktov, argumentov a spoľahlivej spätnej väzby.

2. Vnútorňý systém hodnotenia kvality vzdelávania vyžaduje:

- a. tvorbu, schvaľovanie, monitorovanie a pravidelné hodnotenie študijných programov,
- b. kritériá a pravidlá hodnotenia študentov,
- c. zabezpečovanie kvality vysokoškolských učiteľov,
- d. zabezpečovanie materiálnych, technických a informačných zdrojov na podporu vzdelávania študentov zodpovedajúcich potrebám študijných programov,
- e. zber, analýzu a používanie informácií potrebných na efektívne riadenie uskutočňovania študijných programov,
- f. pravidelné zverejňovanie aktuálnych, objektívnych, kvantitatívnych a kvalitatívnych informácií o študijných programoch a ich absolventoch,
- g. charakteristiku zapojenia študentov do vnútorného systému kvality,
- h. vypracovanie opatrení pre prevenciu vzdelávacích problémov a pre zlepšovanie kvality vzdelávania.

3. Kvalita vzdelávania predstavuje komplex procesov, ktorých účinnosť je determinovaná participujúcimi činiteľmi.

Čl. 2

Organizačná štruktúra vnútorného systému hodnotenia kvality vzdelávania

1. Na úrovni univerzity nesie zodpovednosť za kvalitu vzdelávania rektor. Rektor zriadi univerzitnú komisiu – Rada pre kvalitu vzdelávania, ktorá pripravuje, koordinuje, kontroluje a hodnotí tvorbu, implementáciu a uplatňovanie vnútorného systému hodnotenia kvality vzdelávania na univerzite. Predsedom Rady pre kvalitu vzdelávania je rektor univerzity, alebo ním poverený zamestnanec (spravidla prorektor pre vzdelávanie). Členmi Rady pre kvalitu vzdelávania sú prorektor pre vzdelávanie, splnomocnenec rektora pre kvalitu vzdelávania, zástupcovia fakúlt, zástupcovia univerzitných pracovísk, experti z oblasti hodnotenia kvality vzdelávania. Následne dekaní zriadia takúto radu na jednotlivých fakultách.

Rada pre kvalitu vzdelávania je poradným orgánom rektora v oblasti zabezpečovania kvality poskytovaného vysokoškolského vzdelávania v súlade s § 87a zákona.

2. Rada pre kvalitu vzdelávania PU zodpovedá za:
 - a. celkovú koncepciu vnútorného systému hodnotenia kvality vzdelávania na univerzite,
 - b. koordináciu práce fakultných Rád hodnotenia kvality vzdelávania,
 - c. stanovenie kritérií, metód merania a hodnotenia kvality vzdelávacieho procesu,
 - d. pokyny pre zabezpečenie externého hodnotenia kvality vzdelávania,
 - e. trvalé zlepšovanie kvality vzdelávania.
3. Na úrovni fakulty nesie zodpovednosť za kvalitu vzdelávania dekan. Dekan zriaďuje radu pre kvalitu vzdelávania na fakulte a vymenuje jej členov.
4. Rada pre kvalitu vzdelávania na fakulte zodpovedá za:
 - a. realizáciu koncepcie vnútorného systému hodnotenia kvality vzdelávania na fakulte,
 - b. realizáciu kritérií, metód merania a hodnotenia kvality vzdelávacieho procesu,
 - c. zabezpečenie externého hodnotenia kvality vzdelávania,
 - d. koordináciu práce komisií pre študijné programy,

- e. prípravu materiálov pre úpravu a schvaľovanie nových študijných programov,
 - f. spätnú väzbu a získavanie názorov od absolventov univerzity, vysokoškolských učiteľov, atď.,
 - g. trvalé zlepšovanie kvality vzdelávania.
5. Každá fakulta konkretizuje formy, metódy a prostriedky hodnotenia kvality vzdelávania v kontexte špecifik vlastných študijných odborov a študijných programov (profil absolventa). Hodnotenie je periodické (ročné). Výsledky hodnotenia kvality vzdelávania sa konkretizujú v správach, ktoré sú podkladom pre odporúčania a návrhy na zavedenie opatrení na zlepšenie kvality vzdelávania na univerzite.

Čl. 3

Hodnotiace kritériá vnútorného systému hodnotenia kvality vzdelávania

1. Hodnotenie úrovne uchádzačov o štúdium študijného programu.
 - 1.1. Propagácia štúdia na univerzite; zverejňovanie kritérií a požiadaviek prijatia na univerzitné štúdium.
 - 1.2. Prijímacie pokračovanie.
 - 1.3. Predbežné hodnotenie vedomostí študentov pred absolvovaním jednotlivých vzdelávacích činností profilových predmetov jednotlivých študijných programov (profilové predmety určujú fakulty).
2. Proces vzdelávania – fakulty najmenej raz ročne vyhodnocujú.
 - 2.1. Používané metódy vzdelávania (v kontextoch špecifik študijných programov), ktoré vyučujúci uplatňujú – identifikácia prípadných nedostatkov a odporúčania pre nápravu.
 - 2.2. Úroveň štúdia a samo štúdia študentov – seba hodnotenie (autoevalvácia) študentov.
 - 2.3. Priebežné zisťovanie a hodnotenie vedomostí a zručností študentov v predmetoch (kritériá a štandardy hodnotenia, hodnotenie úspešnosti dosiahnutej kvality vedomostí a zručností podľa predmetov, zverejňovanie výsledkov hodnotenia).
 - 2.4. Záverečné zisťovanie a hodnotenie vedomostí a zručností študentov v predmetoch (kritériá a štandardy hodnotenia, hodnotenie úspešnosti dosiahnutej kvality vedomostí a zručností podľa predmetov, zverejňovanie výsledkov hodnotenia – napr. percentuálne zastúpenie hodnotení A,B,C,D,E,FX v danom predmete).

2.5. Hodnotenie dosiahnutých vedomostí a zručností po absolvovaní komplexu vzdelávacích činností - sumatívne hodnotenie, kvalita záverečných prác, úroveň akademického poznania (štátne skúšky).

3. Zapojenie študentov do vedeckých aktivít, ocenenia študentov, mobility študentov
4. Hodnotenie kvality vzdelávania študentmi v súlade s § 70 ods. 1 písm. h - zákona (dotazník pre študentov - anonymný), ďalšie formy hodnotenia kvality vzdelávania študentmi, napr. študentská časť akademických senátov fakúlt a univerzity, využitie konzultačných hodín akademických funkcionárov univerzity a fakúlt, využitie ďalších prostriedkov pre vyjadrenie stanovísk, skúseností a návrhov – určený e-mail, schránky hodnotenia kvality výučby na fakultách a pod.
5. Dotazník hodnotenia študijného programu študentmi – dotazník pre študentov – zástupcov študijných skupín (neanonymný).
6. Seba hodnotenie (autoevalvácia) pracovísk (inštitúty, ústavy, katedry) - úspešnosť dosiahnutia zámerov a cieľov stanovených pre vzdelávanie študentov v danom odbore štúdia, napredovanie a študijný prístup študentov (údaje z inštitútov, ústavov a katedier, ktoré zabezpečujú daný študijný program).
7. Auto diagnostické dotazníky pre učiteľov - podmienky výučby (finančné, technické, administratíva), manažment fakulty, inštitútu, ústavu, starostlivosť zamestnávateľa o zamestnanca - pripomienky, návrhy, odporúčania. Hospitácie – hospitačné záznamy.
8. Analýza zistených nedostatkov a odporúčaní na zlepšenie, zmenu pre reflektovaní už predchádzajúcich prijatých opatrení
9. Prepojenosť univerzitného štúdia s potrebami praxe (uplatnenie absolventov na trhu práce ako prejav konkurencieschopnosti univerzity).
10. Spätná väzba od zamestnávateľov (používané formy).
11. Zverejňovanie výsledkov hodnotenia kvality vzdelávania.
12. Uvedené hodnotiace kritériá kvality vzdelávania konkretizujú možnosti ich systematického implementovania od úrovne vedenia univerzity cez fakulty, katedry, učiteľov až k predmetovej úrovni. Ich priebežná prezentácia a analýza je súčasťou rokovaní grémii rektora, dekanov.

Čl. 4

Priebežné a záverečné hodnotenie vedomostí a zručností podľa profilujúcich predmetov študijných programov

1. Kritériá a štandardy hodnotenia kvality vzdelávania sú zadefinované v informačných listoch predmetov, ktoré sa aktualizujú v sylabách jednotlivých predmetov a vychádzajú z kritérií, ktoré sú zadefinované v študijnom poriadku fakulty. Študenti sú na úvodnej hodine informovaní o týchto kritériách, o spôsoboch priebežného a záverečného hodnotenia, o kvantitatívnych a kvalitatívnych kritériách splnenia požiadaviek daného predmetu i o formách kontroly a hodnotenia.
2. Priebežné zisťovanie vedomostí a zručností sa realizuje prostredníctvom vedomostných testov, seminárnych prác, edukačných projektov, portfólií prác, individuálnych hudobno (výtvarno)-expresívnych interpretácií. Záverečné zisťovanie vedomostí a zručností prebieha formou vedomostných testov, ústnych skúšok, ústnych kolokviálnych skúšok, záverečných prezentácií projektov.
3. Výsledky priebežného i záverečného hodnotenia sú zaznamenávané v systéme MAIS a študenti sú tak informovaní o úrovni získaných poznatkov a zručností (v časovom horizonte 1-7 dní). Každý študent, ak nie je spokojný s výsledkom hodnotenia, sa môže obrátiť na skúšajúceho, aby dostal spätnú informáciu o príčinách príslušného stupňa hodnotenia, v čom neuspel. Závažnejšie prípady nespokojnosti sa riešia aj na úrovni prodekana či dekana fakulty.
4. Autotesty a testy sú súčasťou e-learningového prostredia Moodle s výhodou okamžitého transparentného vyhodnocovania.

Čl. 5

Externé hodnotenie

1. Vnútrotný systém hodnotenia kvality vzdelávania vo vzťahu k študijným programom, vyučovacím predmetom a dosiahnutým výsledkom musia posúdiť vonkajší experti z iných vysokoškolských, prípadne vedeckovýskumných inštitúcií a zo spoločenskej praxe (hodnotiaci tím). Proces organizuje univerzitná (fakultná) Rada pre kvalitu vzdelávania tak, aby reflektoval plánované aspekty vzdelávania s hlavným dôrazom na edukačné skúsenosti študentov a na dosiahnuté výstupy. Tento tím sa kontaktuje s

každým garantom študijného programu a vedúcim katedry (ústavu), aby s nimi prediskutoval údaje seba hodnotiacej správy a následne s radou pre kvalitu vzdelávania (fakulta, univerzita).

2. Externé hodnotenie na univerzite je realizované prostredníctvom Akreditačnej komisie, AHELO, Trendence Graduate Barometer, My University (portály, do ktorých sa zapájajú študenti).

Čl. 6

Spoločné ustanovenia

1. Návrh opatrení na odstránenie nedostatkov v kvalite vzdelávania
 - b) analyzovať, upravovať, inovovať, meniť študijné programy v kontextoch spätnej väzby od študentov, učiteľov, externých hodnotiteľov s prihliadnutím na ich aplikačný kontext pre potreby praxe. Ide o vytváranie priestoru pre operatívne zásahy do študijných programov,
 - c) otvoriť štúdium vysokoškolskej pedagogiky ako významného nástroja pre odborný rast všetkých tvorivých zamestnancov univerzity,
 - d) skvalitniť jazykové kompetencie učiteľov s možnosťou vyučovať odborné predmety v študijných programoch pre zahraničných študentov (vytvárať podmienky v rámci univerzity),
 - e) vytvárať predpoklady a podporovať účasť zahraničných odborníkov na výučbe,
 - f) mobilitné aktivity učiteľov a študentov rozšíriť aj mimo zóny V4,
 - g) motivovať učiteľov k zvyšovaniu kvality výučby oceňovaním tých, ktorí dosahujú vynikajúce výsledky nielen vo vedecko-výskumnej, ale aj pedagogickej činnosti (morálne, finančné ocenenie),
 - h) vytvárať pracovné podmienky zamestnancom univerzity tak, aby boli predpokladom vysokej pracovnej výkonnosti a lojality k zamestnávateľovi,
 - i) zefektívňovať spoluprácu univerzity, fakúlt s praxou v rámci akreditovaných študijných programov, ale aj mimo nich - stratégie realizácie praxí a kontaktov s praxou (organizačné, personálne i kontrolné štruktúry praxí),
 - j) prijímanie študentov skvalitniť využívaním testovania v SCIO.

2. Doterajšie aktivity univerzity v oblasti manažmentu kvality, ako aj dosiahnuté výsledky vytvárajú predpoklady ďalšieho zefektívňovania interných procesov s využitím synergických efektov aktivít v danej oblasti od všetkých participujúcich zložiek v štruktúre univerzity.
3. Záverečnú správu, obsahujúcu zhrňujúce posúdenie a návrhy na odstránenie možných zistených nedostatkov vo vzdelávacom procese pripravia Rady pre kvalitu vzdelávania na fakultách v spolupráci s predsedom hodnotiaceho tímu vonkajších expertov. Záverečné správy fakúlt budú podkladom hodnotiacej správy o činnosti a výsledkoch implikujúcej kvalitu vzdelávania na univerzite. Záverečná správa má obsahovať konkrétne a termínované opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. V jej závere budú formulované silné stránky a rezervy fakúlt (univerzity) a akčný plán na zlepšovanie, odstránenie zistených nedostatkov a na podporu a ďalší rozvoj silných stránok fakúlt a univerzity.

Čl. 7

Záverečné ustanovenia

Vnútorný systém hodnotenia kvality vzdelávania na Prešovskej univerzite v Prešove bol prerokovaný a schválený na Rade pre kvalitu vzdelávania dňa 16. 09. 2013 a nadobúda účinnosť 17. 09. 2013

V Prešove 16. 09. 2013

prof. RNDr. René Matlovič, PhD.

rektor